

որ կատուններէն աւելի ամուր են եղեր մեռնելու :

— Իրենք առաջ պարպեցին , ըսաւ Օրսոյ :

— Իրաւ անանկ է , մոռցայ . . . թի՛ֆ , թի՛ֆ . պո՛ււմ , պո՛ււմ . կրկի՛ն հարուած մէկ ձեռքով : . . . Թէ որ ասկէց աղէկ կրնայ նետուիլ նէ , ես ինքզինքս կը կախեմ : . . . վերջապէս հեծար . . . երթալէդ առաջ՝ մէյ մը ըրածիդ վրայ նայէ . քաղաքաւարութեան դէմ է առանց բարև տալու ընկերութենէդ բաժնուիլ :

Օրսոյ մտրակեց ձին . որովհետև անհնարին էր որ կարենար տեսնել այն խեղճերն որոնց ինքը մահ տուեր էր :

— Օրս՝ Անտոն , կ'ուզես որ շտկէ շիտակ խօսք մը ըսեմ՝ քեզի , զուրցեց աւազակը՝ ձիուն սանձը ձեռք առնելով : Աս երկու խեղճերը կարեկցութիւնս կը շարժեն . . կ'աղաչեմ՝ ներէ ինձի . . անանկ գեղեցիկ . . անանկ ուժով . . անանկ երիտասարդ . . սրչափ անգամ Օլուանտուչիոյի հետ մէկտեղ որսի ելեր եմ : . . չորս օր հազիւ կայ որ սիկարի ծրար մը տուաւ ինձի . . . վինչէնդէլլոյ ալ միշտ զուարթ էր : . . . Իրաւ է որ դու ուրիշ բան չէիր կրնար ընել . . . և հարուածն ալ անանկ աղուոր է՝ որ ցաւիլ չըլլար . . . բայց ես վրէժ խնդրելու առիթ չունէի իրենցմէ : . . . Գիտեմ որ իրաւունք ունիս . երբոր մէկը թշնամի մը ունի՛ պէտք է մէջտեղէն վերցընէ : Սակայն Պարրիչինինները հին ցեղ են . և դժբաղդարար սերունդնին պիտի կորսուի . . . և կրկին հարուածով մը . շատ նշանաւոր բան :

Ասանկ Պարրիչինիններուն դամբանաւ կանն ընելով Պրանտուլաչիոյ , աճապարանօք դէպ'ի Սդացցոնայի անտառը կը տանէր զՕրսոյ , Գիլինան ու Պրուսգոյ շունը :

կը շարունակուի :

Որչի մը իր ազատութիւնը կը կորսընցընէ հայրը ազատելու հաւատք .

Գաղղիացի զօրապետին մէկը երբոր իր զօրքին թիւը լրացընելու համար երիտասարդներ կը ժողվէր , մէկ գեղեցիկ երիտասարդ մըն ալ ինքնիրեն աս զօրապետին առջին ելաւ . և թէպէտ ինքն անմեղ տղայ մըն էր , բայց կը վախնար ու կակազելով մը զինուորութեան կ'ուզէր գրուիլ : Զօրապետը սկըսաւ քաջալերել զինքը որ սիրտ առնէ : Խնդրեմ՝ Տէր իմ , ըսաւ իրեն երիտասարդը , չկարծէք թէ վախնալուս պատճառը չարիք մը ըրեր եմ՝ անոր համար է , հասպա կը վախնամ որ զիս չէք ընդունիր , և ան ատեն թշուառութիւնս անտանելի կ'ըլլայ : Աս ըսելու չմնաց՝ երեսի գոյնը մէկէն նետեց : Զօրապետը քաջալերելով , զքեզ սիրով կ'ընդունիմ , ըսաւ , ինչու չէ , միայն կ'ուզեմ քու ինչ վիճակի մարդ ըլլալդ ինձի պատմէիր , ըսաւ : Ես հրամանքիդ տեղն ի տեղը կը պատմեմ , ըսաւ երիտասարդը . որպէս զի ետքէն չցաւիս : Մէյմը երեսս կը նային , ես քաջ՝ ուժով երիտասարդ մըն եմ , իմ պարտքս ընելու խիստ ճիշդ եմ , բայց ողբալի վիճակս զիս կը ստիպէ որ քեզմէ այնպիսի թոշակ մը խնդրեմ որ ուզես չուզես տաս ինձի , և անկէց մէկ փող պակաս տաս չըլլար . և գիտցիր որ եթէ զիս ստիպող գլխաւոր բան մը չըլլար , ես որ և իցէ կերպով իմ ազատութիւնս քեզի ոչ երբէք կը ծախէի : Ուստի թէ որ 500 լիրէ ստրկէն պակաս ըլլայ՝ յոյս մի ունենար որ ես քու ծառայութեանդ մէջ մտնեմ . և թէ որ չեմ տար ըսես , սաստիկ սիրտս կը կոտորես : Զօրապետը դարձաւ ըսաւ . Հինգ հարիւր լիրէ . զարմանք . քիչ բան չէ . բայց շիտակը ըսեմ , դուն շատ աչքս մտար . յուսամ որ քեզմէ շատ աղէկ ծառայութիւններ պիտոր տեսնեմ , ուրեմն հոս եկուր , ահաւասիկ քեզի ուղածիդ չափ . ահա զքեզ զինուորաց կարգը կը գրեմ . ստորագրէ սա թղթին վրայ քու անունդ , և պատրաստուէ ճամբայ ելլելու :

Երիտասարդն երբոր տեսաւ որ բա-
նը յաջողեցաւ, մէկէն երեսի գոյնը տե-
ղը եկաւ, ու սկսաւ գոհ սրտով ուրա-
խանալ. մէկէն զինուորագրութեան
թղթին մէջ իր անունը ստորագրեց,
ստակը առաւ, և խոստացաւ ալ որ նախ
քան իրեն ճամբայ ելլելը ինքը կը դառ-
նայ կու դայ:

Չորսպետը ամենևին դէմ չկեցաւ ա-
նոր կամացը. բայց ուզեց իմանալ թէ
աս կարգէ դուրս զիպուածը արդեօք
ի՞նչ պիտի ըլլայ. ուստի երբոր անիկայ
գնաց, ինքն ալ անոր ետեւէն սկսաւ եր-
թալ ծածուկ, և ինչուան բանտի մը դու-
ռը այնպէս ետեւէն գնաց: Երբոր երի-
տասարդը բանտէն ներս մտաւ, ինքն
ալ անոր ետեւէն մտաւ, տեսաւ որ ե-
րիտասարդը բանտապետին կ'ըսէր թէ
Ահաւասիկ քեզի 500 լիրէն՝ որուն հա-
մար հայրս բանտ մտած է. ահա ես
քու ձեռքդ կը դնեմ ան ստակները,
միայն զիս իրեն տար, կ'ուզեմ որ ես
իմ բերնովս աւետեմ իրեն ազատու-
թիւնը:

Աս երբոր տեսաւ զորսպետը՝ զար-
մացաւ. բայց քիչ մը ատեն ալ համբե-
րեց, որպէս զի ինչուան բանտարկեա-
լին սենեակը մտնէ: Ներս մտնելուն
պէս տեսաւ որ ան նոր զօրակներ մէկ
ծերու մը պլլուած արցունքներ կը թա-
փէր ու կը պագնէր, և միանգամայն ի-
րեն կ'աւետէր որ զինքը ազատելու հա-
մար՝ ինքը իր ազատութիւնը ծախեց:

Ան միջոցին զօրսպետին սիրտը սա-
տիկ շարժելով յանկարծ խուցէն ներս
մտաւ, ու երկուքին մէկէն ըսաւ. «Ան-
կարելի է որ ես մէկ հայր մը այսպիսի
սիրտ ունեցող որդիէ մը բաժնեմ. կ'ու-
զեմ որ աս գեղեցիկ զործքին ինքն ալ
մասնակից ըլլայ. քեզի կ'ըսեմ բարի
ծեր, որդիդ ալ քեզի պէս ասկէ վերջը
ազատ է. 500 լիրէ տալուս վրայ ա-
մենևին չեմ ցաւիր, երբոր միտքս կը
բերեմ որ բարի վախճանի մը համար
տուի. ահաւասիկ իրեն զինուորագրու-
թեան թուղթը քու առջևդ կը պատ-
ուեմ:

Մէկէն երկուքն ալ իրենց առատա-

ձեռն բարերարին ոտքը ինկան: Բայց
տղան ոտք կոխեց որ ինքը ազատ չը-
լայ. և վերջապէս պարտաւորեց զզօրա-
պետը որ գէթ մէկ տարի մը թող տայ
իրեն ծառայելու, ան ալ ակամայ յանձն
առաւ: Երբոր զօրաց մէջ մտաւ, կըր-
թուած քաջ զինուորի մը պէս այնպէս
կատարեց իրեն պարտքը. և երբեմն եր-
բեմն իր բերնէն կտրելով իր հօրը մանր
մունր օգնութիւններ ալ կը խաւրէր.
Երբոր տարեգլուխը եկաւ արձակման
հրաման առնելով՝ դարձաւ յաջողու-
թեամբ իր հօրը գլխիկը:

Օրոտոտա .

Ի յօդոտոտա ամսոյս արժան է զհա-
սած այգիքն կթեն. ապա թէ չլինի՝ ի
հասցնել նա փորէ. և զփոշին՝ որ ի
փորէն և ի գոյանն ի մանրեալցն՝ ել-
նէ և ի խաղողն հասնի, հասցնէ զխա-
ղողն որպէս յառաջ գրեցաք. և միտ
զիր՝ որ ծառ և այգի որ ճանապարհի
մօտ լինի, և փոշի յիւր վրայ նստի՝ շուտ
հասնի. նոյնպէս և ամենայն այգի որ ի
ծանր գետին կենայ՝ ի չորն պատեհ է
որ փորուի. բայց թէ նօսր լինի չքըն-
նէ, և ի գիճային գետինն չէ պարտ
գտունկն խորու՝ տնկել, թէ ոչ՝ նեխե-
ցընէ գետինն: Եւ այգի որ այս ամիսս
չհասցնէ, դու ծայրատէ և տերևն թա-
փէ, որ բանուի խաղողն և հասցնէ ա-
րեգակն. և տես թէ այգին նորտունկ
լինի և շատ բեր առնու՝ չհասիրիս՝ ի բե-
րն. ծայրատէ կարճ, և ի բերէն հետ
ուռին կտրէ, և թեթեացօ քանի կըտ-
րես զբերն, և թէ ոչ՝ այգին վատուժէ.
և զնոյնքն ի յայլ տարիքն տայ. և թէ
առնես խաղողի պտուղն մեծ լինայ, և
այգին ուժով գայ: Այլ և ան սպունդ
և զիր յեղէզն և թաց ի ջուրն, և ըզ-
պատրուսած ծառերն յայս ամիսս թաց

1 Ի մանրեալ հողցն:

2 խորունկ:

3 Թուի մ արանը կամ քաղցր: